

Doğukan Altıparmak yazdı:
YÜZE DOĞRU

Yüze doğru

Doğukan Altıparmak

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Gazi Mustafa Kemâl Atatürk 10. Yıl Nutku'nu şu cümlelerle bitirir:

"Türk Milleti! Ebediyete akıp giden her on senede, bu büyük millet bayramını daha büyük şereflerle, saadetlerle huzur ve refah içinde kutlamayı gönülden dilerim. Ne mutlu Türk'üm diyene."

Kuruluşundan bu yana Cumhuriyet'in onuncu on yılını idrak ediyoruz. Söylemesi kolay, tamı tamına yüzyıl.

Fakat ne yazık ki bu senenin önemini vurgulayan, 'Cumhuriyet' temalı etkinliklere rastlamış değiliz.

Bir futbol kulübünün yüzüncü yılı mevzubahis olsa ortalık marştan, konserden, hâtıra objelerden geçilmeyecekken varlık sebebimiz olan Cumhuriyet'e karşı bu boşvermişlik ve umursamazlık hâli insanı derinden üzmektedir.

10'un kadar olamadık

Şimdiki zamandan umduğumuzu bulamadığımızda iki yol vardır: Geçmiş zamana gitmek ya da geleceğe bakmak.

Yani bugünden memnun olmadığımızda ya yaşanan iyi şeyleri hatırlarız ya da yaşanacak güzellikleri tahayyül ederiz. Biz ilkini yapalım ve 90 sene önceye gidelim. Cumhuriyet'in 10. yılına.

Öncelikle şunu ifade etmeliyim ki Cumhuriyet, halk içindir fakat devlete aittir. Ona sahip çıkmak evvela devlete düşer. Bu yüzden olsa gerektir ki 11 Haziran 1933 tarihinde "*Cumhuriyet'in İlânının Onuncu Yıl Dönümü Kutlama Kanunu*" çıkarılmıştır. Bu Kanun'u ilerleyen süreçte diğer kanun ve kararnameler izlemiştir.

Amaç, ülke genelinde, köylere varıncaya kadar büyük bir erdem olan Cumhuriyet'i kutlamaktır. Bu gaye için Başbakanlığa bağlı, "*Kutlama Yüksek Komisyonu*" kurulmuştur. Ayrıca, Kutlama Yüksek Komisyonu'na bağlı, il ve ilçelerde de "Komite" ve "Heyetler" oluşturularak çalışmalar sürdürülmüştür. Bütün bu çalışmalar için 1933 malî yılı bütçesinden 50.000 TL gibi önemli bir miktarda kaynak ayrılmıştır.

1930'lu yıllar, Cumhuriyet'in amaç edindiği vatandaş profilini inşa etmek için yapılan devrimlerin temelini sağlamlaştırmakla geçmiştir. Bu yıllarda sergilerle, konferanslarla, halk kürsüleri ve afişlerle halkın Cumhuriyet'in değerlerini, inkılabın getirdiklerini anlaması hedefi ağırlık kazanmıştır.

Onuncu yılın sembolik olarak ve de Cumhuriyet'in geleceği için mühim bir anlam taşıdığını bilen o zamanki devlet erkânı, imkânlar dâhilinde birçok şeyi mümkün kılmıştır.

Bazılarını sıralamak isterim.

Köylü sadece lafta değil eylemde de milletin efendisidir. Cumhuriyet'in kurucuları bu tavırdan hiç taviz vermemiştir:

- Hazırlanan "*Köy Kutlama Programı*" çerçevesinde üç gün boyunca köylerde konferans verilmiş

ve tiyatro gösterileri düzenlenmiştir.

- Kutlama Yüksek Komisyonu tarafından hazırlanan ve "*Köylülere Konferans*" adını taşıyan kitapçıklar köylere dağıtılmıştır.
- 29 Ekim 1933 tarihinden itibaren Yurt adında köylüye yönelik gazete çıkarılmaya başlanmıştır.
- Bayram süresince, köylerde yaşayan ve Köy Komitesi'nce seçilen köylü vatandaşlar, kentte konuk edilip ağırlandırlardır. Bunlardan bazıları törenlerde katılımcı olarak yer almıştır. Örneğin Ankara'da 600 yaya ve 1000 atlı olmak üzere 1600 köylünün konuk edilmesi için Ankara'daki bütün ilkokullar 17 Ekim 1933 tarihinden itibaren 20 gün süreyle tatil edilmiştir.

Bayrak sadece gönderde değildir; milletin evinde, gönlünün başköşesindedir:

- Cumhuriyet'in 10. yılı kutlama programı çerçevesinde 20.000 civarındaki köye Cumhuriyet Halk Fırkası tarafından Türk bayrağı gönderilmiştir.

Sokaklar, caddeler 10. yıla hazırdır:

- Bayram süresince, meydanları ve duvarları süslemek üzere Yüksek Komisyon tarafından hazırlanan 25 resimli ve yazılı afiş serisinin her birinden 8 bin adet bastırıldıktan sonra bütün yurda dağıtımı yapılmıştır.

Aydınlar, çok şey borçlu olduğu Cumhuriyet'i yalnız bırakmamıştır:

- Kutlama Yüksek Komisyonu, ülkenin bütün fikir ve sanat çevrelerini göreve çağırarak, inkılabın yüksek anlamını ve ilk on yıldaki atılımları anlatacak söylev, piyes ve şiirlerin yazılmasını istemiştir. Bu amaçla yazılan bütün eserlerden de posta ücreti alınmamıştır.

Atılan toplar, insanları Cumhuriyet'in ilân edildiği vakte götürmektedir:

- Cumhuriyetin onuncu yıl dönümüne özgü olmak üzere, topçu kıtası bulunan yerlerde ve donanmanın belirli gemilerinden Cumhuriyet'in Büyük Millet Meclisince kabul edildiği 29 Ekim günü saat 20.30'da 101 adet top atışı yapılmıştır.

Anlı şanlı üniversitelerimize duyurulur:

- İstanbul Üniversitesinde '*Cumhuriyet ve İnkılaplarımız*' konulu halka açık konferanslar verilmiştir.

Türk'ün Türk'e propagandası yeterli değildir. Türk'ün gücünü, Atatürk dehasını ve Cumhuriyet mucizesini cümle âlem duymalıdır. Disney Plus rezaletine ses çıkarmayanlara ve geçen on'ca yıldan sonra 10 kat daha güçlü olması gereken Türk Dışişleri'ne hassaten hatırlatılır:

- Kutlama Yüksek Komisyonu yabancı ülkelerdeki radyo, gazete gibi yayın organlarından yararlanarak yeni Türkiye'yi bütün dünyaya anlatabilmek amacıyla girişimlerde bulunmuştur. Bu girişimlerin sonunda bazı yabancı dergiler özel ekler çıkarmıştır. Ayrıca, başta Bükreş olmak üzere, Vaşington, Peşte, Varşova, Stockholm, Londra, Kahire, Bern, Lahey radyolarında özel programlar düzenlenmiştir.

Onuncu yılında 3 gün kutlanan bayram yüzüncü yılında en az 30 gün kutlanmalıdır. Henüz geç değildir, herkes bu uyuşukluktan bir silkinmelidir.

Kutlama yapmamak için deprem felâketini öne süreceklere şimdiden sorarım: Altından kalkılamayacak asıl yıkım bizi biz yapan Cumhuriyet'i sahipsiz bırakmak değil midir?